

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref: 201004428-/JMB Vår ref: 2012/315/008/GEF

Dato: 12.04.2012

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL FORSKRIFT OM RAMMEPLAN FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Universitetet i Nordland viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet av 1. februar 2012 og ønsker med dette å avgi vår høringsuttalelse til *Utkast til forskrift om rammeplan for bachelor barnehagelærerutdanning*.

Universitetet i Nordland stiller seg i utgangspunktet kritisk til at det kun er gitt anledning til å uttale seg om *Utkast til forskrift om rammeplan for bachelor barnehagelærerutdanning*, mens *Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning* ikke sendes til høring. *Utkast til forskrift om rammeplan for bachelor barnehagelærerutdanning* utgjør 5 sider og beskriver barnehagelærerutdanningen kun på et overordnet nivå. *Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning*, som består av 25 sider, redegjør for innholdet i den nye utdanningen på et detaljert nivå, og er følgelig av særlig interesse for utdanningsinstitusjonene. Universitetet i Nordland anser det derfor som betenkelig at sistnevnte dokument ikke sendes ut til høring.

Universitetet i Nordlands høringsuttalelse følger punktvis nedenfor, deriblant de punktene som Kunnskapsdepartementet særlig etterspør.

§ 1 Utdanningens formål:

Forskriften skal sørge for at utdanningen gir kvalifikasjoner for å ivareta barnas behov for omsorg, lek, læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Lek er barnets primære virksomhet og skal i særlig grad møtes med kunnskap, tid, plass og rom i en barnehage. I dagens samfunn med stort tempo og høye forventninger til prestasjon, må barnets rett til lek forsvares. Universitetet i Nordland vil derfor foreslå endringer i formuleringen i andre kulepunkt under § 2 *Læringsutbytte Kunnskaper* og i navnet til kunnskapsområdet *Barns utvikling, lek og læring*. (Se nedenfor)

Forskriften skal sørge for at utdanningen gir kvalifikasjoner for å ivareta barnas behov for omsorg, lek, læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

I den senere tid har danning blitt vektlagt som et viktig aspekt i utdanning på alle nivå. I tråd med dette er dannelsbegrepet brukt to ganger i utkastet til forskriften. Universitetet i Nordland mener at bruken av begrepet "danning" i utkastet til forskriften viser et noe uklart dannelsbegrep. I §1 presenteres danning som et aspekt på lik linje med omsorg, lek og læring. I §2 derimot fremstår danning som et resultat som kan oppnås gjennom omsorg, lek og læring: *[Kandidaten:] Har bred kunnskap i barnehagens fagområder, om tilrettelegging av pedagogisk arbeid og barns læringsprosesser, og om danning gjennom omsorg, lek og læring.* (Kunnskaper, andre kulepunkt)

§ 2 Utdanningens læringsutbyttebeskrivelser:

Kunnskaper:

Har bred kunnskap i barnehagens fagområder, om tilrettelegging av pedagogisk arbeid og barns læringsprosesser, og om danning gjennom omsorg, lek og læring.

Kunnskap om lek må tydeliggjøres (se vår kommentar ovenfor). Ved Universitetet i Nordland foreslår vi derfor følgende tillegg i formuleringen til dette kulepunktet: *Har bred kunnskap i barnehagens fagområder, om lek, om tilrettelegging av pedagogisk arbeid og barns læringsprosesser, og om danning gjennom omsorg, lek og læring.*

Ferdigheter:

Kan bruke sin faglighet til improvisasjon i lek og læring.

Vi er fornøyd med at viktigheten av improvisasjon i lek og læring trekkes frem som et eget punkt.

Generell kompetanse:

Har innsikt i profesjonsetiske problemstillinger, særlig knyttet til ansvar, respekt og maktperspektiver.

I en barnehage preget av mangfold er ikke bare ansvar og respekt men også toleranse og gjensidig forståelse sentrale verdier og utfordringer. Vi mener derfor at begrepet "toleranse" bør tas med i formuleringen av dette punktet, for eksempel slik: *...knyttet til ansvar, toleranse, respekt og maktperspektiver.*

§ 3. Struktur og innhold

Barnehagelærerutdanningens innhold er strukturert i seks kunnskapsområder, [...] Alle kunnskapsområdene skal være profesjonsrettede og integrere faglig og didaktisk kunnskap fra pedagogikk og fra lærerutdanningsfag tilpasset barnehagens fagområder.

Ifølge utkast til forskrift skal den nye barnehagelærerutdanningen være strukturert i kunnskapsområder, samtidig skal utdanningen bygge på teori, forskning og kunnskapsbaser som en finner i lærerutdanningsfag.

I utkast til forskrift fremstår kunnskapsområdene som tverrfaglige enheter, som er satt sammen med tanke på oppgavene og utfordringene barnehagelæreren vil møte i sitt arbeid i barnehagen. I så måte fremstår den planlagte barnehagelærerutdanningen som en

profesjonsrettet utdanning. God tverrfaglig tenkning og arbeid forutsetter imidlertid solid faglig kompetanse. Fundamentet for slik kompetanse er nettopp teori, forskning og kunnskapsbaser som en finner i fagene, i dette tilfellet lærerutdanningsfagene, slik som det påpekes i den nye rammeplanen. Trinn 1 i en barnehagelærerutdanning bør derfor sikre solid og forskningsbasert kunnskap i (lærerutdannings)fagene, før denne fagkunnskapen så i trinn 2 anvendes i tverrfaglige og sterkere profesjonsrettete refleksjoner og arbeidsmåter. Siden tverrfaglige kunnskapsområder er valgt som basisenheter i barnehagelærerutdanningen, kan det virke som om trinn 1 til en stor grad har falt bort. I realiteten er det vel heller tenkt slik at fagkunnskapen skal formidles som en del av kunnskapsområdene. Dette har imidlertid resultert i en utdanningsstruktur der selve fagene har blitt mer usynlige og utydelige. Når rammeplanen på den ene siden understreker nødvendigheten av solid og ikke minst forskningsbasert fagkunnskap, og på den annen side usynliggjør de fag som mye av forskningen og kunnskapsbasene er knyttet opp til, fører dette nødvendigvis til et dilemma. Dette dilemma blir synlig i at man i den nye rammeplanen har sett seg nødt til å bruke begrepet "lærerutdanningsfagene". Som begrepet tydeliggjør, finnes disse fagene i lærerutdanningen, men ikke lenger i den nye førskolelærer-/barnehagelærerutdanningen. Hvordan skal barnehagelærerutdanningen kunne bygge på teori, forskning og kunnskapsbaser som en finner i lærerutdanningsfag, når studentene ikke lenger møter disse fagene som en synlig del av sin utdanning?

Kunnskapsområde: Barns utvikling, lek og læring

Kunnskap om lek må tydeliggjøres (se vår kommentar ovenfor). Universitetet i Nordland foreslår derfor at kunnskapsområdets navn endres til: *Barns lek, læring og utvikling*.

Praksisopplæringen skal omfatte minst 100 dager, hvorav minimum 95 dager skal være i barnehage.

Universitetet i Nordland stiller spørsmål ved bruken av begrepet "praksisopplæring" som er brukt gjentatte ganger i § 3 og i tillegg i § 4 og § 5. Dette er et begrep som lenge har vært brukt innenfor lærer- og førskolelærerutdanningen. Nettopp utformingen av en ny forskrift gir anledning til kritisk refleksjon over slike etablerte begreper og de bakenforliggende tankemønstre.

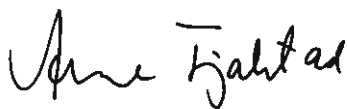
Førskolelærer-/barnehagelærerutdanningen er som profesjonsutdanning forankret i og rettet mot profesjonsutøvelsen. Kunnskapsformidlingen ved vår utdanningsinstitusjon skjer aldri uten denne forankringen. Profesjonsutøvelsen er present i forskningen som danner basis for det faglige innholdet som formidles. Den er til stede i form av eksempler som kunnskapen kontinuerlig anvendes på, og den er gjenstand for kritisk refleksjon. Studentene læres opp i skrivning av dokumenter og presentasjon av faglig innhold og refleksjoner som kreves av dem i det daglige arbeidet i barnehagen. Med andre ord: I førskolelærer-/barnehagelærerutdanningen er praksis alltid en integrert del av den kunnskapen som formidles ved utdanningsinstitusjonene. Begrepet "praksisopplæring" kan lett misforstås dit hen at det her dreier seg om den delen av kunnskapsformidlingen som gjelder praksisen, dvs. profesjonsutøvelsen, mens kunnskapsformidlingen som skjer ved utdanningsinstitusjonene kun gjelder teorien. Erfaringen viser at det ikke kan understrekes nok overfor studentene at den forskningsbaserte kunnskapen som formidles ved

utdanningsinstitusjonene må danne grunnlaget for profesjonsutøvelse og kontinuerlig profesjonell utvikling, slik det er eksplisitt formulert som mål for denne nye forskriften. For å kunne lykkes med dette, er det helt grunnleggende at studentene forstår at teori og praksis er uløselig knyttet til hverandre. Begrepet "praksisopplæring" kan motarbeide dette. Universitetet i Nordland foreslår derfor at begrepet "praksisopplæring" skiftes ut.

Skifte av navn fra førskolelærerutdanning til barnehagelærerutdanning

Det kommer frem i mange sammenhenger, også i internasjonale studier, at den norske barnehagen har en god kvalitet. Universitetet i Nordland synes derfor at det er bra at begrepet barnehage benyttes både i yrkesbetegnelsen og om institusjonen.

Med vennlig hilsen

Arne Fjalstad
dekan

Frode Thomassen
fakultetsdirektør